



HIRU ERAZTUNAK

Aspaldian Saladino izeneko gizon bat bizi izan zen, ausarta eta bipila, Babiloniako sultana izateaz gain errege sarrazenoak eta kristauak hainbat aldiz goiartu zituen. Bere ondasun guztiak gerrateetan eta eskuzabaltasunezko ekintzetan eralgiak zituelarik, behin batean dirutza handi samarra behar izan zuen eta egoera honek estuasun larrian zeukan. Eta kopuru hori behar zuen azkartasunez lortzerik ez zuenez gero, gomutara etorri zitzaion Melkisedek zeritzon judu dirutsu bat, Alexandrian lukurrerua zena eta pentsatu zuen agian berorrek egingo ziola zerbitzu hori.

Judua, ostera, hain zen zekena ezen bere borondatez ez zion sekula zerbitzu hori egingo. Bestalde, sultanak ez zuen behartu nahi; baina beharrianak hartaraturik, lukurreruaren mesedea zelan edo halan jadetsi behar zuela erabakita, berarengana jo zuen azkenik, zentzunezko itxura zukeen kontsulta bat egitera. Eta, horrela, beregana ekar zezatela agindu zuen; adeitasunez hartu zuen eta bere ondoan jesarrarazirik honela esan zion:

— Gizona, gizona... askori entzun diot txit jakintsua eta aditua zarela jainkozko gauzetan. Nahi nuke, hortaz, esango bazenit zein den hiru erlijioetatik egiazkoa, alegia: judutarra, mahomatarra ala kristaua.

Jakitun handia zenez, sobera ulertu zuen juduak Saladinok hitzen sarean harrapatu nahi zuela eskabideren bat egiteko aitzakia aurkitzeko. Beraz, deliberatu zuen ez zuela erlijio bat ere besteen gainetik hobetsi behar, Saladinok egin gogo zuena lortuko ez bazuen, behintzat. Hortaz, zorrotzasunez erantzun zion, ondoren azalduko den bezala:

— Jauna, zaila da, izan ere, egin didazun galdera. Eta horren gainean pentsatzen dudana adierazi ahal izateko istorio hau zuri kontatu beharrean nago:

«Sarri entzunda daukat behinola bazela gizon handiki aberats bat, eta bere altxor bikaina osatzen zuten hamaika bitxi balio haundikoren artean bazuela eraztun txit baliotsu ezin ederrago bat. Eta eraztunaren estimuaren eta edertasunaren kariaz balioesteko eta bestalde bere oinordekoen eskuetan betikotu nahi zuelako, agindua eman zuen eraztunaren jabe izendatzen zuen semea aitaren oinordekotzat har zezatela beste anaia guztiek eta senide nagusi bezala begirunez aintzat hartua izan zedila.

Eraztuna jarauntsi zuen semeak eutsi zien ohitura eta hurrenkera haiei, aitak egin zuen bezalaxe, eta horrela eraztun hura eskurik esku luzaro ibili zen, belaunaldi bakoitzeko oinordekoaren ezaugarri.

Eta heldu zen azkenik hiru seme eder, bikain eta bertutetsu zituen aita baten eskuetara. Aitak berdin-berdin maite zituen hiru semeak, bereizketarik egin gabe. Gazteek, ostera, eraztunaren ekanduaren berri bazekitenez, aitari bakarka eta ondoen zekiten moduan erregutu egiten zioten limur zedin eta bere heriotzaren orduan eraztuna utzi ziezaien. Aita gizagaixoak, hirurak hein berean maite zituenenez, zein aukeratu erabaki ezinik zegoela, hirurak ala hirurak gogobeteko zituen ebazpen bat hartu zuen, hala agindua baitzien denei banan-banan: artesau antzetsu batengana jo zuen isilean eta agindu zion beste eraztun bi egin



zitzala lehenengoaren irudira eta hain antzekoak ezen berak ere ezin desberdinduko zituen. Eta heriotzaren ordua heldu zitzaion, seme bakoitzari isilean eraztun bat eman zion; hauek, aita hil ondoren ohorea eta ondasuna atxiki nahirik, erakutsi egiten zuten nork bere eraztuna, aldarrikatzen zuten eta bidezko zirudien eskubidearen frogagarri. Eta eraztunak elkarren berdin-berdinak eta bereizi ezinak idoro zituztenean, ezin jakin ez ebatzi izan zuten zein zen aita haren egiazko oinordekoa, eta oraindik ere jakin eta ebatzi gabe dago auzi hori».

Eta orobat diotsut nik zuri, jauna, Aita Jainkoak hiru herriei emandako hiru legeei buruz —horixe baita zure galderaren muina—: denek aldarrikatzen dute Aitaren oinordetza eta bai haren egiazko lege eta aginduak; baina auzi honetan, eraztunaren auzian legez, arrazoa zeinek duen oraindino erabakitzeke dago.

* * * * *

Saladinok goretsi zuen juduaren zuhurtasuna, honek adimen zolia erakutsi baitzuen sultanak jarritako atakatik irteteko; hartara, bere nahia agertzea erabaki zuen eta bai juduaren zerbitzua eskatzea ere. Eta horrela egin zuen, aurrez aitorturik zer egingo zukeen baldin eta hark hain zuhurki erantzun izan ez balio. Juduak eman zion, oparotasunez eman ere, sultanak behar zuen diru guztia.

Geroenean, Saldinok harturiko zorra osotara kitatu zuen, judua opari baliotsuekin bete zuen eta harrezkero adiskide leiala izan zuen, beti bere ondoan edukiz, opariz eta ohorez maiz eta handikiro saritzen zuela.

(Decameron, Giovanni BOCCACCIO, XIV. mendea)

1. AZPIMARRAZ DAUDEN HITZAK AZTERTU ETA EMAN BAKOITZAREN DEFINIZIOA EDO SINONIMOREN BAT
2. LABUR EZAZU HAMAR-HAMABOST LERROTAN IPUINAREN MAMIA